

Neztratili jsme to, čeho jsme se sami nevzdali

Přestože v roce 2007 pila akciové společnosti **Javořice** v Ptenském Dvorku na Prostějovsku pořezala rekordních 850 tis. m³ kulatiny, o rok později byla nucena provoz zastavit a začala doslova bojovat o přežití. Po téměř dvouleté odstávce se však koncem roku 2010 znovu nadechla a v dubnu 2016 jako první z velkých podniků v ČR splnila reorganizační plán. Díky tomu mohla začít opět ve větší míře investovat a spolu s rostoucím pořezem na loňských 310 tis. m³ také zvyšovat svůj obrát, který loni přesáhl jednu miliardu korun. Ten by se měl letos ještě navýšit, neboť kromě plánované výstavby nové kotelny se firma chystá vyrobené řezivo dále zhodnocovat nejen dosavadním sušením. Napřesrok ji pak ještě čeká komplexní rekonstrukce jedné ze dvou provozovaných pořezových linek, připravovaná s cílem navýšit roční pořez na maximálních 450 tis. kubíků.

Autor: Ing. František Novák
Kontakt: novak.sd@tiscali.cz
Foto: autor a archiv výrobce

Velké cíle záhy přerostly v boj o přežití

Pila společnosti Javořice byla počátkem osmdesátých let minulého století vybudována v katastru obce Ptenský Dvorek v okrese Prostějov na zelené louce mezi železniční tratí a přesunutým korytem říčky Romže, která dříve protékala středem dnešního areálu kdysi největší moravské pily fungující pod správou bývalého státního podniku Jihomoravské dřevařské závody Brno. Svůj provoz zahájila v roce

1984 s projektovaným pořezem cca 170 tis. kubíků smrkové kulatiny, zpracovávané na stavební řezivo. Po roce 1990 spolu s dalšími dvěma pilařskými provozy ve Vysočanech na Blanensku a Bystřici pod Hostýnem (pořez listnaté hmoty) pokračovala ve výrobě jako společnost Pila Ptení s.r.o. Od roku 1996 pak již jako dnešní akciová společnost Javořice, která se o rok později, kdy do ní majetkově vstoupil zlínský EP Kapitál Group a.s., stala součástí lesnicko-dřevařského holdingu CE WOOD (od ledna 2011 v konkursu). Nicméně bezprostředně po převzetí firmy novým vlastníkem byl provoz pily postupně provázen menšími či většími investicemi, přičemž té největší, pohybující se zhruba kolem jedné miliardy korun a rozdělené do tří

etap, se dočkala v letech 2000–2006. V tomto období (kromě výstavby nových sušáren a celkové rekonstrukce manipulační linky kulatiny) vyrostla vedle původní a rovněž zrekonstruované tzv. pilnice I (s kotoučovou technologií v kombinaci s frézovacími agregáty) ještě druhá tzv. pilnice II s pořezovou linkou vybavenou trojicí čtyřpásových pil s předřazenými (u prvních dvou) frézovacími agregáty pro odřezování plochy prvního bočního prkna, doplněná na konci nezbytným rozmitacím a omitacím uzlem. Cílem této investice, v rámci níž byla na obě pilnice ještě napojena nová adjustační stanice řeziva se šedesáti zásobními boxy, uloženými ve dvou řadách vedle sebe, bylo navýšení ročního pořezu na 900 tis. m³ kulatiny (v čepových prů-

Výrobní areál společnosti Javořice, v prosinci 2010 ještě téměř prázdný a jako by bez života...

... se do listopadu 2016 i při plnění reorganizačního plánu proměnil takřka k nepoznání

„Klíčovým momentem našeho zmrtvýchvstání bylo získat důvěru dodavatelů, t.j. vše v termínu zaplatit a nikomu nic nedlužít,“ říká ředitel závodu Ing. Jan Vařeka

Gró nakupované kulatiny tvoří 4 m dlouhé výřezy s 30 % podílem výřezů pětimetrových

měrech od 12 cm do 100 cm) s předpokládanou realizací od roku 2007. Tento cíl se firmě podle předsedy představenstva a ředitele závodu Ing. Jana Vařeky skutečně podařilo téměř naplnit, ale bohužel jen ve zmíněném roce 2007, kdy za 11 měsíců (1 měsíc stála kvůli momentálnímu výpadku kulatiny) pořezala s pomocí bezmála 300 zaměstnanců (nasazených do tří směn) asi 850 tis. m³ jehličnaté hmoty, což v konečných číslech představovalo obrát přes 1,7 mld. Kč a zisk bezmála 300 mil. Kč. Následující rok kvůli rostoucím finančním problémům lesnicko-dřevařského holdingu CE WOOD pořezala už „jen“ necelých 700 tis. m³, přičemž její nejhorší etapa v historii se začala psát koncem ledna 2009, kdy se spolu s mateřskou firmou ocitla v insolvenci a vedení společnosti Javořice bylo nuceno ze všech svých tří provozů propustit cca 550 zaměstnanců.

„Poté následovalo bezmála dvouleté období, které bych nejrady ani nezmiňoval, neboť z pohledu pilaře představovalo doslova boj o přežití. Šlo především o to

dohodnout se s leasingovými společnostmi, aby nám zde zůstala zachována celá výrobní technologie a alespoň většina kolových manipulačních prostředků. A to hlavně z ohledu na skutečnost, že v té době jsme z osmadvaceti leasingových smluv měli splaceno 95 % a přijít o nějaký důležitý výrobní uzel by nám tzv. v lepších časech, v jejichž návrat jsme pořád věřili, způsobilo značné komplikace. Naštěstí se nám to až na jednu nejmenovanou leasingovou společnost, která nám vzala úplně vše, co jsme nestihli zaplatit, podařilo,“ vzpomíná Ing. Vařeka na nejhorší období pily v její bezmála třiatřicetileté historii, kdy její nouzový režim zajišťovalo včetně vedení pouhých 19 zaměstnanců.

Nový začátek urychlila nedostupnost pilin

Dalším závažným problémem v období téměř dvouleté vynucené odstávky bylo podle ředitele udržet nákladnou pořezovou technologii v provozuschopném sta-

vu, hlavně po stránce hydrauliky, vzduchotechniky apod. To samé pak platilo pro parní vytápění celého objektu včetně několika sušárenských komor, které v zimním období bylo třeba temperovat a zamezit tak zamrznutí koncentrátu, který nešlo z potrubí vypustit jinak, než jeho komplikovaným rozřezáním v nejnižších místech vedení, k čemuž firma nechtěla přistoupit.

„K temperování jsme však potřebovali palivo pro kotelnu, v našem případě piliny, které jsme horko těžko sháněli, neboť okolní konkurence, která z nás v předešlé době velkou radost neměla, nám ji nechtěla prodávat. Před blížící se druhou zimou jsem se proto od srpna 2010 snažil přesvědčit jak tehdejšího, tak i v té době nám již známého stávajícího vlastníka HSK Invest a.s. (Hanácká sladovna Kroměříž), abychom zpětně přijali 15 bývalých zaměstnanců, kteří před odstávkou obsluhovali klíčová pracoviště výrobní linky, a v počtu 34 lidí znovu začali řezat alespoň v řádu několika tisíc kubiků, čímž bychom se ▶

Současný pořez probíhá střídavě v obou pilnicích, přičemž „pásovková“ pilnice II je do připravované rekonstrukce zatím využívána pouze z necelých 20 %

Mezi prvními investicemi v novodobé historii pily bylo rozšíření zpevněných volných ploch technologií KAPS-LE

S přibývajícím zájmem o sušené řezivo vyrostly vloni v areálu také další sušárenské komory

zásobili pilinami a získali i řezivo, které bychom prodali. To se mně nakonec podařilo a 15. prosince jsme provoz pily znovu rozběhli, byť zpočátku pouze s minimálním výkonem 2–3 tis. m³ měsíčně hlavně pro potřebu získání pilin a s výrobou jen několika základních sortimentů řeziva, o nichž jsme s jistotou věděli, že je prodáme“ vysvětluje Ing. Vařeka a dodává, že nelehkým, ale stěžejním úkolem pro vedení závodu bylo sehnat smrkovou hmotu, což před koncem roku (s výjimkou posledních dvou let provázených kůrovcovou kalamitou) bývá mnohdy uměním i pro zaběhnutou pilu. Svého úkolu se přesto dokázalo úspěšně zhostit především díky počáteční orientaci na okolní soukromé vlastníky lesů rostoucích v okruhu 50 km. V průběhu roku 2011 začala pila hmotu z cca 70 % nakupovat také od smluvních partnerů s.p. Lesy ČR a od v nedalekém Plumlově sídlící divize s.p. Vojenské lesy a statky. „Ani tato na první pohled pozitivně se jevící etapa našeho opětovného rozjezdu

nebyla jednoduchá. V té době jsme byli v insolvenčním řízení a dodavatelé chtěli mít stoprocentní jistotu, že jejich faktury budou v termínu proplaceny. K tomu bychom je přesvědčili, bylo třeba různých forem záruk od bankovních až po garance jiných firem z holdingu HSK. Důležitým faktorem pak bylo to, že vše, co jsme dodavatelům slibili, jsme také dodrželi. A to po celou dobu až do dneška (4. 11. 2016), kdy nikomu nejenže nedlužíme, ale ani jsme nepozdrželi platbu,“ pochlubil se ředitel s tím, že o půl roku později (ve II. pololetí 2011) se měsíční pořez pily (realizovaný v prodloužených 12hodinových směnách) pohyboval již kolem 12 tis. m³. Znovuzískání důvěry se pak podle Ing. Vařeky týkalo nejen dodavatelů, ale i odběratelů řeziva. S nimi vedená jednání však měla o poznání snazší průběh, a to zejména se zahraničními zákazníky, kteří měli pteusku pilu, s ohledem na její převážně proexportní minulost, spojenou s kvalitním řezivem a jejichž požadavky v té době byly vyšší, než byla schopna vyrobit.

Větší finanční stabilitou nejen k investicím...

Od roku 2012 se pořez pily postupně zvyšoval až na loňských 310 tis. kubiků kulatiny v čepových průměrech 13–55 cm, nakupované ve 4 a 5 metrů dlouhých výřezech v okruhu 80 km. Zhruba polovina této hmoty je původem ze státních lesů, druhá polovina z lesů soukromých, obecních a církevních. Na jejím zpracování se v současné době podílí 150 zaměstnanců, pracujících ve dvou směnách, probíhajících střídavě na jedné nebo druhé pilnici. Vyráběné stavební řezivo je z asi 30 % sušeno a z cca poloviny produkovaného objemu exportováno zejména do Německa a dále do Velké Británie, Rakouska, Itálie, Řecka a také na Slovensko.

„Přestože z minulosti disponujeme železniční vlečkou, využíváme ji pouze pro přepravu asi 15 % řeziva směřujícího do vzdálenějších destinací, jako je Řecko, Anglie či Itálie. Pro přepravu zbylého řeziva jakož i veškeré kulatiny

Nepřít o zákazníky znamenalo dovybavit adjustační stanice zařízením pro průběžnou impregnaci řeziva

preferujeme dnes technicky jednodušší dopravu kamiony," pokračuje ředitel a dodává, že druhá polovina produkce končí u tuzemských zákazníků, mezi které patří také např. a.s. AGROP NOVA, která s pilou sdílí stejný areál a kromě řeziva využívá i její sušárenské kapacity. Se stále se zvyšujícím požezem a potažmo obratem, který loni opět převýšil 1 mld. Kč, a zejména pak díky opětovnému vytváření zisku si firma Javořice mohla postupně dovolit začít přemýšlet také o realizaci některých větších a pro výrobu nezbytných investic. V roce 2015 šlo např. o zpevnění dalších volných ploch v areálu závodu s cílem zvětšit skladovací prostor pro kulatiny a zvýšit tak její zásobu z dřívějších 18–19 tis. m³ na současných cca 28–29 tis. m³ v závislosti na početním zastoupení výřezů výše zmíněných délek.

„Takto navýšenými zásobami kulatiny se snažíme alespoň trochu regulovat její nevyrovnané dodávky. Mimochodem, pro zpevnění ploch jsme použili novou technologii KAPS-LE, která je oproti běžnému betonování či asfaltování výrazně levnější. Lze ji realizovat vlastními silami investora a umožňuje rychlejší jízdu manipulačních prostředků," informuje nás ředitel s dovětkem, že jde o patentově chráněnou technologii, speciálně vyvinutou pro kryty lesních cest, manipulačních skladů a ploch, kdy zpevňující vrstva je tvořena frakcí 32–63 mm hrubého kameniva a popilkocementovou suspenzí vpravenou hutněním do kostry z kame-niva. Druhá pro firmu zásadní investice, uskutečněná na jaře loňského roku, spočívala v pořízení zařízení pro průběžnou impregnaci řeziva. Bylo zabudováno do obou adjustačních stanic a slouží k ošetření veškerého nesušeného a v letní sezóně skladovaného nebo přepravovaného řeziva proti biotickým škůdcům. Jedná se o cca 3,5 m dlouhý segment sestávající z vlastní impregnační vany, kterou řezivo prochází, horních přítlačných ramen, které po zvednutí umožňují provoz bez impregnování a záchytného prostoru pro úkapy impregnační látky. „Většina našich hlavních zakázek odchází k zákazníkovi bezprostředně po požezu. Nejčastěji je tvoří tzv. hoblerky (stavební prismsované řezivo v tloušťkách 18–30 mm) s vysokými kvalitativními požadavky z hlediska zabarvení, které v letních měsících začnou do 24 hodin plesnivět. Pokud bychom je neošetřili, pak největší problém pro nás bude v tom, že zákazníci dnes, na rozdíl od dřívějších dob, řezivo poškozené vlivem skladování či dopravy nepřebírají a nereklamují, ale rovnou

Rozšiřujícím se skladovým plochám muselo před časem ustoupit i parkoviště vozidel zaměstnanců, které je dnes přesunuté mimo vlastní areál před železniční trať

celé balíky vracejí. Pokud bychom na to nereagovali, tak bychom o tyto zákazníky přišli. Dnes, kdy se nacházíme takřka v epicentru kůrovcové kalamity, vidíme, že jsme jednali takřkajíc za pět minut dvanáct," vysvětluje Ing. Vařeka hlavní důvod předmětné investice. Kromě ní pila ve druhé polovině loňského roku investovala ještě cca 25 mil. Kč do rozšíření kapacity sušáren, v nichž dnes může najednou sušit až 2300 m³ řeziva.

...ale i k dřívě nedostupným dotacím

Dalšího zásadního zlomu se pila respektive její provozující společnost Javořice dočkala v polovině loňského měsíce dubna, kdy se jí jako prvnímu velkému podniku v ČR podařilo splnit reorganizační plán a následně 3. května 2016 byla tzv. odškrtnutá z insolvenčního rejstříku. „Díky tomu se nám uvolnily ruce nejen v jednáních s bankami či našimi odběrateli, ale můžeme se také snažit na některé naše v brzké době připravované aktivity získat dotace, což jsme do té doby nemohli," doplňuje ředitel s tím, že v letošním roce pilu čeká nezbytná I. etapa výstavby nové teplovodní kotelny, která nahradí stávající již zmíněnou kotelnu parní. Bude zahrnovat instalaci jednoho kotle o výkonu 8 MW na biomasu, v němž se bude spalovat spolu s dosavadními pilinami také veškerá nedrcená kůra a nevyhovující frakce papírenské štěpky (s příměsí kůry). Mimo kotelny bude firma společně s jistou spolupracující firmou investovat do dalšího následného zpracování sušeného řeziva. „V přilehlé části našeho areálu na konci železniční vlečky,

kde je nyní provizorní skládka kulatiny, vybudujeme letos ještě hoblárnu a na ni navazující lisovnu dřevěných briket," upřesnil ředitel. Pro rok 2018 má pila v plánu provést zásadní rekonstrukci pilnice II, kde současná pásovková technologie bude nahrazena novou plně agregátní požezovou linkou. Jejím cílem bude zvýšit výtěž, zvýšit efektivitu výroby a zbavit se problematické údržby některých zařízení, zejména omitacích uzlů.

„Touto investicí, která je nyní ve fázi stavebního povolení, chceme dosáhnout zvýšení požezu na konečných 450 m³/rok a poté se věnovat hlavně zvyšování přidané hodnoty dalším zhodnocením řeziva," nastínil nám Ing. Vařeka další vývoj znovu úspěšné ptenské pily, jejíž znovuzrození připisuje tomu, že v době své „klinické smrti" si díky kolektivní práci obětavých lidí nechala vzít jen to, čeho se sama vzdala. ■

Základní faktografické údaje o firmě

Název: Javořice, a.s.
Místo: Ptenský dvorek
Rok založení: 1996 (1984)
Počet zaměstnanců: 150
Obrot: 1 mld. Kč
Web: www.pila-javorice.cz

